

**TÎLCUIREA
EPISTOLEI ÎNTÎ CĂTRE CORINTENI
ȘI A
EPISTOLEI A DOUA CĂTRE CORINTENI**

A SLĂVITULUI ȘI PREA-LĂUDATULUI APOSTOL PAVEL

de

Sfântul Teofilact, Arhiepiscopul Bulgariei

tălmăcită din elina veche în cea nouă și
împodobită cu felurite însemnări de către
Nicodim Aghioritul

Îndreptarea tălmăcirii și notele ediției:
Florin Stuparu

editura
Σοφία

București

Cuprins

TÎLCUIREA EPISTOLEI ÎNTÎI CĂTRE CORINTENI

Pricina epistolei întâi către Corinteni, după Hrisostom, Teodorit, Teofilact și Icumenie . . .	6
Capitolul I	8
Capitolul II	28
Capitolul III.	39
Capitolul IV.	50
Capitolul V	62
Capitolul VI.	70
Capitolul VII.	83
Capitolul VIII	106
Capitolul IX	113
Capitolul X	130
Capitolul XI	148
Capitolul XII.	169
Capitolul XIII	189
Capitolul XIV	201
Capitolul XV.	218
Capitolul XVI.	256

TÎLCUIREA EPISTOLEI A DOUA CĂTRE CORINTENI

Pricina epistolei a doua către Corinteni, după Hrisostom, Teodorit, Teofilact și Icumenie	268
Capitolul I	270
Capitolul II	286
Capitolul III.	296
Capitolul IV.	307

Capitolul V Respect pentru oameni și cărți	317
Capitolul VI	329
Capitolul VII	340
Capitolul VIII	350
Capitolul IX	362
Capitolul X	370
Capitolul XI	379
Capitolul XII	401
Capitolul XIII	419

Comenzi:

www.librariasophia.ro

Difuzare:

SUPERGRAPH

Str. Ion Minulescu nr. 36, sector 3,

031216, București

Tel.: 021-320.61.19; fax: 021-319.10.84

e-mail: contact@supergraph.ro

www.librariasophia.ro

www.sophia.ro

1. Pavel, chemat Apostol

Vezi – o, cititorule! – începutul epistolei acesteia, cum Apostolul îndată îi prihănește pe învățătorii mândri și mincinoși din Corint. Zice: Eu, Pavel, sînt chemat de Dumnezeu să fiu Apostol, adică *trimis*. Și nu am aflat, nici nu am luat numele acesta cu înțelepciunea mea, ci de la Hristos sînt trimis ca să învăț; nici nu m-am hirotonisit de sine-mi dascăl, precum sînt cei ce vă învață pe voi.

al lui Iisus Hristos,

Hristos – zice – este Învățătorul tuturor. Și atunci, cum voi, Corinteni, îi însemnați și îi faceți învățători ai voștri pe oameni?

prin voia lui Dumnezeu,

Zice: Dumnezeu m-a chemat spre a fi Apostol nu doar că aș fi fost vrednic, ci pentru că așa a voit. De aceea m-a chemat și m-a trimis, ca să fiu Apostol și învățător al vostru. Deci, cum alegeți voi alți învățători mai întîi decît pe mine? Nu cumva sînteți potrivnici lui Dumnezeu, Care cu voia Sa m-a chemat și m-a trimis?

Ia aminte că aici prepoziția „prin” se zice și la Tatăl, nu numai la Fiul, cum spun Arieni, care socotesc că Fiul nu este de o ființă cu Tatăl, ci făptură, pentru că Evanghelistul Ioan a legat această prepoziție de Fiul, zicînd că „printr-Însul toate s-au făcut” (*Ioan 1:3*).

și fratele Sosten,

Cugetînd smerit, fericitul Pavel unește aici cu sine-și și pe Sosten, cel mai prejos decît el.¹ Și face aceasta ca să-i rușineze pe trufașii Corinteni, care-i defăimau pe toți, socotindu-i mai prejos decît ei.

2. Bisericii lui Dumnezeu care este în Corint,

Scriind aici Pavel: Eu și Sosten (zicem) Bisericii lui Dumnezeu din Corint să fie ei har și pace! – e ca și cum le-ar zice: Biserica voastră, fraților,

¹ Acest Sosten fusese mai mare al sinagogii Iudeilor și a crezut în Hristos, la fel ca și Crisp, arhisinagogul. Și – fiindcă antipatul (proconsulul) Ahaiei, Galion, îi izgonise de la divan pe Iudeii care îl aduseseră la dînsul pe Pavel – aceștia, neavînd norocul să-l vatăme pe Pavel, l-au prins pe acest Sosten și l-au bătut înaintea divanului (tribunalului) ca pe un prieten al Apostolului. (Vezi la capitolul 18, stih 17, al *Faptelor* și la filcuirea lui Icumenie de acolo.) (n. aut.)

este Biserica lui Dumnezeu! Atunci – zice – cum aveți voi apărători și înaintea-stătători dintre oameni? Și, dacă sînteți „Biserică”, adică „adunare”, negreșit trebuie să fiți și uniți, pentru că numele Bisericii nu este nume de despărțire și de dezbinare, ci de unire și împreună-glăsuire.¹

celor sfințiți întru Hristos Iisus,

Zice: Fraților, voi nu v-ați sfințit cu numele oarecărui om, ci cu numele lui Iisus Hristos. Cum însă și în ce chip v-ați sfințit? Prin Sfîntul Botez, iar nu prin înțelepciunea ori bogăția întru care vă făliți.

celor chemați sfinți,

Zice: Iar aceasta – a crede voi, Corinteni, în Hristos – nu este isprava voastră, fiindcă nu ați venit la credința lui Hristos de sine-vă, ci fiind chemați de Dumnezeu. Credința pe care o aveți își are începutul la Dumnezeu, căci, de nu v-ar fi chemat El, voi nu ați fi crezut. Pentru aceasta zicea Apostolul și Efesenilor, scriind: „În dar sînteți mîntuiți, prin credință, și aceasta nu de la sine-vă; darul e al lui Dumnezeu” (*Efesenii* 2:5).

împreună cu toți cei ce cheamă numele Domnului nostru Iisus Hristos

Zice: Nu numai vouă, Corintenilor, vă dorim să aveți har și pace, ci și tuturor acelor care cheamă numele lui Hristos.²

*în tot locul; și al nostru, și al lor;*³

Aici, Pavel amintește de Creștinii de pretutindeni, ca să arate că toți sînt o Biserică, în orice loc, sau cetate sau țară s-ar afla. Și atunci – [pare a zice] – cum de sînteți dezbinați voi, Corinteni, într-una și aceeași cetate aflîndu-vă?

¹ Iar Coresi zice că Biserica lui Dumnezeu sînt sfinții cei chemați, ori adunarea credincioșilor și a celor chemați la sfințenie. Iar dumnezeiescul Hrisostom zice că „numele Bisericii nu e nume de despărțire, ci de unire și de împreună-glăsuire” (cuvîntul întîi la epistola aceasta). (n. aut.)

² Încă și Teodorit zice: „Îi numește «chemați» și «sfinți» și-i unește cu cei care au crezut din toată lumea, învățîndu-i că toți cei ce au crezut în mîntuitoarea propovăduire se cuvine a fi uniți într-o cugetare, de vreme ce se alcătuiesc împreună întru un trup al Stăpînului Hristos.” (n. aut.)

³ Întru alte izvoade [manuscrite, n. m.] se scrie: „și al lor, și al nostru”. „Și însemnează că dumnezeiescul Apostol urmează aici chip săritor, iar cuvintele lui vin în chip curgător așa: (...) împreună cu toți cei ce cheamă în tot locul numele lui Iisus Hristos, Domnul și al nostru, și al lor” – precum zice mai jos însuși Teofilact. (n. aut.)

Și a adăugat iarăși zicerea „al nostru” – legată de ce a zis mai sus: „celor ce cheamă numele Domnului nostru Iisus Hristos” – din pricina celui „în tot locul” pus la mijloc. Așadar, a repetat zicerea „al nostru” – adică Domnului *nostru*, și al lor și al tuturor celor ce cheamă numele Lui – ca să arate că Domnul este stăpîn obștesc al tuturor Creștinilor. De aceea, acest „al nostru” nu se unește cu „locul”, ci cu zicerea „Domnului”. Unii însă, unind pe acest „al nostru” cu „locul”, înțeleg zicerea așa: „în tot locul: ori al nostru, ori al lor, adică în orice loc în care ne aflăm și noi, și ei.”

3. har fie vouă și pace de la Dumnezeu-Părintele nostru și de la Domnul Iisus Hristos!

Toată noima, de la începutul epistolei pînă aici, este o salutare și se unește așa: „Eu, Pavel, chemat Apostol al lui Iisus Hristos, și fratele Sosten zicem Bisericii lui Dumnezeu care este în Corint – celor sfințiți în Hristos Iisus, chemați sfinți, împreună și tuturor celor ce cheamă numele Domnului nostru Iisus Hristos în tot locul, și al nostru, și al lor – să fie vouă har și pace de la Dumnezeu-Părintele nostru și de la Iisus Hristos!” Ca și cum le-ar zice: Vă urăm să vă bucurați! Așadar harul și pacea sînt *de la Dumnezeu*, pentru că și mai înainte, fiind noi vrăjmași și potrivnici lui Dumnezeu, prin darul Lui ne-am împăcat. Și zice: Iar acum, fiindcă aveți dezbinări între voi, rog pe Domnul să rămînă amîndouă acestea întru voi, Corinteni, ca să nu cădeți nici din darul lui Dumnezeu, nici din pacea Lui. Deci – zice – cum vă afierosiți pe sine-vă oamenilor și căutați să aveți harul și buna-plăcere a unuia, sau să aveți pacea altuia, înduplecîndu-vă lor ca unor învățători?

4. Mulțumesc

În toate epistolele sale, Apostolul ne învață să fim mulțumitori lui Dumnezeu. Aici însă întrebuintează mulțumirea mai potrivit și mai cu bună vreme, fiindcă mulțumirea se face pentru darul primit de cineva. Iar darul nu este datorie, nici plată, și aceasta doboră mîndria Corintenilor.

Dumnezeului meu

Din multa iubire ce o are către Dumnezeu, Pavel și-L însușește, numindu-L „al său” pe Dumnezeul cel de obște al oamenilor și al tuturor făpturilor.¹

¹ Vezi despre zicerea „mulțumesc Dumnezeului meu” în tîlcuirea la *Romani* 1:8 și în subînsemnarea acesteia. (n. aut.)

totdeauna pentru voi pentru darul lui Dumnezeu,

Cu aceste cuvinte, Pavel îi învață pe Corinteni să mărturisească harul lui Dumnezeu, iar nu isprăvile lor. Căci – zice – mulțumesc pentru darul lui Dumnezeu, iar nu pentru faptele voastre.

dat vouă în Hristos Iisus.

Zice: Mulțumesc lui Dumnezeu pentru harul „dat vouă în Hristos Iisus”, adică *prin* Hristos Iisus, iar nu prin cutare sau cutare om. Drept aceea, pentru ce voi, Corintenilor, luați aminte la oarecari oameni, și nu luați aminte doar la Iisus Hristos, prin Care vi s-a dat darul?

5. Căci întru Dînsul v-ați îmbogățit deplin întru toate,

Zicerea „întru Dînsul” e în loc de: „prin Iisus Hristos”, adică: Mulțumesc lui Dumnezeu pentru că v-ați îmbogățit nu oricum, ci cu dumnezeiasca bogăție și dăruire de tot felul; și, pe lângă acestea, pentru că v-ați îmbogățit nu prin altul oarecare, ci prin Însuși Fiul lui Dumnezeu cel unul născut. Așadar deci, cum puteți voi acum să vă arătați nemulțumitori lui Hristos, alegîndu-vă ca învățători niște oameni?

întru tot cuvîntul și întru toată cunoștința.

Căci este și cuvînt fără cunoștință, ca atunci cînd cineva zice cuvinte multe, dar fără noime (adică înțelegeri) vrednice de cuvînt. Este însă și cunoștință fără cuvînt, ca atunci cînd cineva înțelege noime înalte, însă nu are cuvinte ca să le poată tălmăci și altora. Voi însă – zice – aveți și cuvînt, și cunoștință dumnezeiască¹, încît puteți să înțelegeți noime mari și înalte, tălmăcindu-le prin cuvînt tuturor.

6. Astfel, mărturia lui Hristos s-a adevărit întru voi,

Zicerea „astfel” se înțelege aici în loc de: „prin care”, adică: Prin acestea – prin cuvînt și prin cunoștința cu care v-ați îmbogățit – s-a adevărit întru voi mărturia, adică propovăduirea lui Hristos.² Căci – zice – nu ați pri-

¹ Iar Fotie zice că, prin „cuvînt”, se înțelege aici acela proorocesc, și poate prin aceasta se arată că Corinteni se îmbogățiseră cu vorbirea în toate limbile (căci darurile limbilor priso-seau întru dînșii, precum se vede în multe capitole ale epistolei acesteia). Iar prin „cunoștință”, se înțelege știința întru dogme. Și vezi tâlcuirea zicerii: „Deși sînt prost cu cuvîntul, dar nu cu cunoștința” (2 Corinteni 11:6), în subînsemnare. (n. aut.)

² Iar Fotie a înțeles zicerea „astfel” ca pricinuitoare, adică: E arătat că v-ați îmbogățit cu cuvîntul și cu cunoștința *din faptul că s-a întărit* întru voi propovăduirea credinței în Hristos.

mit propovăduirea credinței prin înțelepciunea cea din afară, ci prin minunile și prin darurile duhovnicești de care v-ați învrednicit.

7. încît nu sînteți lipsiți de nici un dar,

Cu dreptate s-ar nedumeri cineva și ar zice: Dar, dacă erau nelipsiți de darurile Sfîntului Duh, cum se face că, mai jos, Apostolul îi va numi „trupești” pe Corinteni? La această nedumerire s-ar putea răspunde că nu toți Corinteni erau duhovnicești, și nici toți trupești. Astfel, Pavel spune cele de acum pentru cei duhovnicești, iar cele zise mai încolo sînt pentru cei trupești. Ori poate cineva ar zice și că la început, atunci cînd au primit credința, toți Corinteni luaseră darurile Sfîntului Duh, dar în urmă, lenevinduse, au ajuns să viețuiască după trup, iar nu după Duh.

așteptînd arătarea Domnului nostru Iisus Hristos,

Aici, Pavel îi înspăimîntă, fiindcă le aduce aminte de a doua venire a Mîntuitorului, căci pe aceasta o numește „arătare”. E ca și cum le-ar zice: Deci, dacă Hristos urmează să vină ca să vă judece, cum de aveți voi apărători și învățători pe alții? Pe lîngă aceasta, Apostolul arată și faptul că cineva trebuie să aibă, împreună cu darurile duhovnicești, și celelalte fapte bune; pentru că în ziua Judecării, darurile nu-i vor folosi aceluia, dacă el nu va avea viața îmbunătățită. Și, zicînd: „arătarea Domnului”, face vădit că și acum Domnul este de față, dar Se ascunde și nu Se vede, iar atunci Se va arăta fâțiș. Apostolul zicea despre aceasta și în altă parte: „Viața voastră s-a ascuns împreună cu Hristos întru Dumnezeu. Iar cînd Se va arăta Hristos, viața voastră, atunci și voi vă veți arăta întru slavă împreună cu El” (*Coloseni 3:3*).

Același Fotie zice că „mărturia lui Hristos” este ori Patima Lui cea de bună voie și mîntuitoare, ori doar înomenirea Cuvîntului pentru noi, ori harul și darul minunilor de care se îmbogățiseră Corinteni, căci acestea erau mărturie a credinței în Hristos și a dumnezeirii și măririi Lui. Zice: De vreme ce aceste daruri se află bogate și adevărate întru voi, bine am zis că sînteți îmbogățiți cu toete cuvintele și cunoștințele. Căci cuvîntul și cunoștința erau parte din darurile Duhului, precum zice însuși Pavel: „Unuia, prin Duhul, se dă cuvînt de înțelepciune, iar altuia cuvînt de cunoștință, după același Duh” (*I Corinteni 12:8*).

Iar Teodorit, într-un glas cu Teofilact, „mărturisire a lui Hristos” numește propovăduirea, fiindcă cei ce propovăduiesc mărturisesc într-un chip oarecare. Căci Pavel zice așa, scriind lui Timotei: „Mărturisesc drept aceea înaintea lui Dumnezeu, Celui ce înviază morții” (*I Timotei 6:13*). Și Domnul zicea: „Și se va propovădui evanghelia aceasta a împărăției la toate neamurile, spre mărturia lor” (*Matei 24:14*). Iar „adeverirea mărturisirii” numește lucrarea minunilor, căci prin acelea se dovedea adevărul propovăduirii evangheliei. (n. aut.)

8. Care vă va și întări pe voi pînă în sfîrșit, nevinovați în ziua Domnului nostru Iisus Hristos.

Zicînd aici: „Domnul vă va întări pe voi”, Pavel arată că cei din Corint se clătinau; iar amintind de „nevinovăție”, el arată că erau supuși învinovățirilor. Întru această epistolă, Apostolul arată numele Domnului Iisus Hristos mai mult decît întru celelalte, ca, prin aceasta, să le aducă aminte Corintenilor cu a Cărui mijlocire s-au mîntuit și cu al Cărui nume se numesc, fiindcă se numeau „Creștini” de la numele lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu, iar nu de la vreun nume de oameni.

9. Credincios este Dumnezeu, prin Care ați fost chemați spre împărtășirea Fiului Său, a lui Iisus Hristos, Domnul nostru.

Zice: Adevărat este Dumnezeu! Iar dacă este Dumnezeu adevărat – și ne-a chemat pe noi, Creștinii, spre împărtășirea Fiului Său, adică pentru ca să ne slăvească împreună cu Fiul Său întru împărăția Sa¹ – atunci e arătat că va împlini și cu fapta lucrul pe care l-a făgăduit! „Ați fost chemați” – zice – de Dumnezeu, nu ați venit de sine-vă la Dînsul! Așadar, cum de vă mîndriți acum, ca și cum chemarea aceasta a lui Dumnezeu ar fi isprava voastră? (Ia aminte că, aici, acest „prin Care” s-a zis mai descoperit pentru Tatăl, și vezi la stihul 1 de mai sus.)

10. Rogu-vă dar pe voi, fraților, întru numele Domnului nostru Iisus Hristos,

Fiindcă are să vorbească Corintenilor în chip mai înfruntător, dumnezeiescul Apostol apucă mai înainte aici și-i roagă „întru Iisus Hristos”. Nu e destul – zice – a vă ruga eu singur, fraților, ci iau împreună cu mine, ca mijlocitor, și numele Domnului Hristos, de la care vă și numiți Creștini. Voi însă ați ocărit numele Lui și ați ales a vă numi de la numiri de oameni. Așadar, numele lui Hristos să vă facă să vă înduplecați și să vă supuneți cuvintelor mele.

ca toți să vorbiți la fel și să nu fie dezbinări între voi,

Și care este – zice – rugămintea mea? Să fiți toți într-o glăsuire și să nu aveți între voi îndoieli și dezbinări. Căci se vede că, dintr-unul, tot lucrul

¹ Iar Teodorit, prin „împărtășire a Fiului” înțelege înfierea. (n. aut.)

ce se dezbină se face multe; și ce folos este a se face multe din una, acestea fiind neîmplinite, și scurtate și, pe lângă acestea, pierzînd și pe acel unul? Aici, Apostolul anumit învederat „dezbinări” pe acelea ce se făceau între Corinteni, arătînd astfel că ei se aflau într-o stare ticăloasă.

ci să fiți întemeiați într-un gînd și într-o înțelegere.

Fiindcă, mai sus, i-a îndemnat să zică toți același lucru, ca să nu socotească ei că le spune să se unească doar în vorbe, Pavel le zice aici să aibă unire cu aceeași minte, adică să cugete la fel. Și, fiindcă unii cugetau la fel pentru un lucru, iar alții pentru altul, el adăugă să fie și „întemeiați într-un gînd”, adică să cugete și să gîndească împreună aceeași despre toate lucrurile. Însă, pentru că mulți se unesc după înțelegere, dar sînt osebiți după socotință – de pildă, cînd Creștinii au aceeași credință, dar nu au aceeași dragoste între dînșii, atunci ei gîndesc aceleași lucruri și sînt uniți după gînd, dar se despart după socotință – de aceea așa-dar, după ce le-a zis să fie întemeiați întru același gînd, Pavel a adăugat: „și cu aceeași socotință”, pentru a nu se despărți nici după credință, nici după socotință.

11. Căci mi s-a arătat despre voi, frații mei, de către cei ai lui Hlois,

Ca să nu tăgăduiască Corinteni vinovățiile acestea, Pavel aduce aici mărturii. Și, ca să nu se spună că plăsmuiește martori de la sine-și, el îi și numește, „Hlois” fiind o familie în Corint din care erau cei ce-i vestiseră acestea. (Și le zice Corintenilor „frați”, cu toate că greșiseră; căci, chiar dacă greșeala cuiva ar fi arătată, nu este oprit a numi cineva pe acela „frate” al său.) Dar nu a spus chiar numele acelora care îl vestiseră, ci a zis numai familia din care se trăgeau, ca să nu-i facă pe Corinteni vrăjmași lor.

că între voi sînt neînțelegeri.

Grăind aici vinovățiile Corintenilor ca din partea vestitorilor, Pavel a folosit zicerea mai blîndă, numindu-le doar „neînțelegeri”. Iar cînd vorbește ca din partea sa, numește vinovățiile Corintenilor „dezbinări”, lucru care este mai rău și mai mare.

12. Și spun că fiecare dintre voi zice: Eu sînt al lui Pavel, iar eu al lui Apollo,

Zice: Nu o parte dintre voi, Corinteni, zice acestea, ci „fiecare dintre voi”. Însă aceia nu ziceau așa – „eu sînt al lui Pavel, iar eu al lui Apollo”¹ – ci Pavel a alcătuit cuvintele acestea asupra sa și a lui Apollo, ca pildă, precum o zice el însuși mai încolo: „Acestea însă, fraților, le-am prefăcut întru mine și întru Apollo” (*1 Corinteni* 4:6). Apostolul face aceasta ca să arate Corintenilor că – dacă este rău și sub vinovăție ca cineva să zică: „eu sînt al lui Pavel”, sau „al lui Apollo” sau „al lui Kifa” – cu cît este mai rău a zice că sînt ai altor învățători, fățarnici și mincinoși.²

iar eu al lui Kifa,

Aici, Pavel a pus la urmă numele lui Petru, iar pe al său l-a pus mai în-țîi, nu pentru că se trufește și se mărește pe sine, ci tocmai pentru că îl cinstește mai mult pe Petru. La fel, cinstindu-L mai mult pe Hristos decît pe Petru, L-a pus în urma acestuia, precum se vede mai jos. Căci Apostolul se pune mai în-țîi pe sine în lucruri de rînd și nevrednice.

iar eu al lui Hristos!

Pavel nu-i mustră pe Corinteni pentru că spun că sînt ai lui Hristos, ci pentru că nu o spun toți într-un glas. Ori – mai bine a zice – Corinteni nici nu spuneau aceasta, ci Pavel o spune de la sine-și, vrînd să facă mustrarea mai grea și să arate că Hristos era învățător doar al unei părți dintre dînșii, socotindu-Se asemenea cu ceilalți învățători, deși Corinteni nu grăiau chiar cu aceste cuvinte.

13. Oare S-a împărțit Hristos?

Cuvîntul acesta al lui Pavel este plin de rîvnă mînioasă și de aceea se și zice în chip întrebător: L-ați împărțit – zice – pe Hristos? Ați împărțit Biserica, trupul Lui? Unii însă, zicerea „oare S-a împărțit Hristos?” au înțeles-o

¹ Cine era acest Apollo mărturisesc *Faptele Sfinților Apostoli*, zicînd așa: „Și un Iudeu oarecare, Apollo cu numele, Alexandrin cu neamul, bărbat iscusit în cuvînt, a ajuns în Efes, puternic fiind întru *Scripturi*. Acesta era învățat calea Domnului și cu duh fierbinte grăia și în-văța cu scumpătate cele despre Domnul, știind numai botezul lui Ioan. Acesta a început a se înfățișa în sinagogă...” și celelalte (*Fapte* 18:24-26). La fel scrie despre acesta și în capitolul 19 al *Faptelor*. (n. aut.)

² [...] Închipuind pricina sub obrazul său, al lui Apollo și al lui Kifa, apoi prihănindu-se pe sine-și și pe Apollo – că zice mai departe: „De aceea, nici cel ce sădește nu este ceva, nici cel ce udă” (capitolul 3:7) – Apostolul a ușurat mustrarea și defăimarea înțelepților și bogățiilor din Corint. (n. aut.)

așa: A împărțit Hristos Biserica Sa cu oamenii, și o parte dintr-însa a luat-o El Însuși, iar alta a dat-o oamenilor?

Nu cumva Pavel s-a răstignit pentru voi?

Cu aceste cuvinte, Apostolul surpră necuviința Corintenilor, și de aceea vorbește numai de sine, pentru a nu părea că zice acestea din zavistie¹ față de alții. Nu a zis însă: Nu cumva Pavel v-a zidit, ori Pavel poartă grijă pentru voi? – ci a zis ceea ce arată mult mai mult, iubirea de oameni cea nepovestită a lui Dumnezeu, amintind de Crucea și de Patimile Domnului. Și nu a zis: Nu cumva Pavel a murit pentru voi? – ci: „Au doar Pavel s-a răstignit?” – ca să arate moartea cea osîndită și ne-cinstită a Crucii pe care a primit-o Domnul.

Oare întru numele lui Pavel v-ați botezat?

Zice: Am botezat și eu pe câțiva, dar nu i-am botezat în numele meu, ci întru numele lui Hristos! Iar Pavel zicea aceasta fiindcă se făcea pricină de dezbinare a se numi cei botezați de la numele oamenilor ce-i botezau. Zice: Nu căutați – o fraților! – cine este cel ce botează, ci întru al Cărui nume botează! – căci Acela este Cel ce iartă păcatele celui botezat și îl face fiu al Său după Duh, iar nu acela ce îl botează, orice ar fi, preot sau episcop.

14. Mulțumesc lui Dumnezeu că nu am botezat pe nimeni dintre voi, decît numai pe Crisp și pe Gaius,

Zice: De ce vă fâliți voi, Corinteni, că-i botezați pe alții? Eu mulțumesc lui Dumnezeu că nu am botezat pe mulți dintre voi, fără numai pe Crisp și pe Gaius.² Însă Pavel zice aceasta nu pentru că ar necinsti puterea botezului, ci pentru a doborî mîndria Corintenilor că botezau, pentru că botezul este mare Taină, dar a boteza cineva nu e lucru mare.

¹ Zavistie – pizmă, ură (n. m.)

² De acest Crisp pomenesc *Faptele Apostolilor* că a fost mai-mare al sinagogii în Corint și că a crezut întru Domnul împreună cu toată casa sa. „Căci – zice – arhisinagogul Crisp a crezut întru Domnul împreună cu toată casa sa. Și mulți din Corinteni, auzind, se botezau” (*Faptele Apostolilor* 18:8). De asemenea, *Faptele* (în capitolul 19:29) pomenesc și de Gaius că era Machidonean și împreună-călător cu Pavel. Însă – fiindcă Pavel scrie aici hotărîtor, că: „n-am botezat pe nici unul din voi, Corinteni, fără numai pe Crisp și pe Gaius” – urmează că și acest Gaius ar fi fost Corintean, altul adică decît acela de care scriu *Faptele*. Iar cum că acest Gaius era Corintean, mărturisește însuși Pavel, scriind către Romani din Corint: „Vă îmbrățișează pe voi Gaius, gazda mea și a bisericii toate” (*Romani* 16:23). Și împreună-mărturisește aceasta și înțeleptul Teodorit, în precuvîntarea la tîlcuirea epistolelor lui Pavel. (n. aut.)

15. ca să nu zică cineva că am botezat întru numele meu.

Pavel nu zice aici că cei din Corint spun acest lucru, ci zice: Mă tem ca nu cumva, crescînd și înainte-sporind, să ajungă răul și la aceasta. Căci, dacă acum, cînd botează niște oameni de rînd și prea-mici s-a făcut eres și dezbinare, atunci – dacă aș fi botezat eu, propovăduitorul și Apostolul – s-ar fi sculat poate unii și ar fi zis că botez pe oameni întru numele meu, iar nu întru numele lui Hristos.

16. Am mai botezat și casa lui Stefanas;

Adică: Am botezat familia și pe toți cei ce se aflau în casa lui Stefanas. Mare și vestit era acesta în Corint.¹

afară de aceștia nu știu să fi botezat pe altcineva.

Zice: Atît nu-mi e dorit lucru a boteza, încît nici nu-mi aduc aminte dacă am botezat pe altcineva afară de casa lui Stefanas și de cei mai sus numiți. Atunci voi de ce vă fâliți întru faptul că botezați?

17. Căci Hristos nu m-a trimis să botez, ci să bine-vestesc,

Zice: Fiindcă Hristos m-a trimis să bine-vestesc, adică să propovăduiesc evanghelia², nu ca să botez. Cu toate că – după Teodorit – Hristos le-a poruncit pe amîndouă, și a bine-vesti Apostolii (adică a învăța), și a boteza – ori ei înșiși, fără mijlocire, ori cu mijlocire, prin ucenicii lor, precum și Domnul se zicea că botează, deși El Însuși nu boteza, ci ucenicii Lui (*Ioan* 4:2). Căci zice: „Mergînd, învățați toate neamurile, botezîndu-le în numele Tatălui, și al Fiului și al Sfîntului Duh” (*Matei* 28:19). Dar – cu toate că Hristos

¹ Unii zic că acest Stefanas a fost acel păzitor al temniței care i-a avut pe Pavel și pe Sila spre pază – precum mărturisesc *Faptele* în capitolul 16. Se poate ca acest păzitor de temniță să fi fost Peloponezian și apoi să se fi mutat în Corint. De aceea și scrie Pavel către Corinteni la sfîrșitul epistolei (capitolul 16:15): „Știți casa lui Stefan că este pîrgă a Ahaiei.” (Tot așa, și femeia Lidia, vînzătoarea de porfiră, era din cetatea Tiatirilor și s-a mutat în Filipi, precum se vede în același capitol al *Faptelor*.) Însă – pentru că, mai sus, Pavel a zis hotărîtor: „N-am botezat pe nimeni din voi”, din cei din Corint adică, și pentru că Teofilact zice că Stefan era vestit în Corint, iar Pavel zice că a fost „pîrgă a Ahaiei” – pentru toate acestea așadar, putem zice cu încredințare că: toți cei pomeniți aici de către Pavel erau Corinteni; din mulții Corinteni care s-au botezat (precum zic *Faptele* 18:8), doar aceștia au fost botezați de Pavel în Corint; și că acest Stefan este altul, osebit de acel păzitor al temniței, pe care Pavel l-a botezat în Filipi. De aceea și zicerea „nu știu de am botezat pe altcineva” trebuie a se înțelege hotărîtor, adică: „în Corint nu am botezat pe alții, nu și în alte locuri”. (n. aut.)

² Nu e vorba de vreo carte a *Evangheliei*, ci de buna-vestire a mîntuirii oamenilor prin Iisus Hristos, așa cum s-a arătat pe larg în subînsemnările tîlcuirii epistolei către Romani. (n. m.)